

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 93370197-604-E.233/2424

31/08/2018

Konu : Yargıda Hedef Süre Uygulaması

.....BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

Anayasamızın “ Hak Arama Hürriyeti ” kenar başlıklı 36 ıncı maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6 ıncı maddesinde düzenlenen “adil yargılanma hakkı”; yargılamaların adil ve tarafsız bir şekilde yürütülmesini sağlayarak, insan hak ve özgürlüklerinin güvencesi olmaktadır.

Adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından biri ise “yargılamanın makul süre içerisinde bitirilmesi” ilkesidir. Hak arayanlar için geçerli olan bu ilkenin amacı; uyuşmazlığın taraflarını yargılama işlemlerinin sürüncemede kalmasına karşı korumak, uyuşmazlık konusu hakka bir an önce ulaşabilmelerini sağlamak ve tarafların, davanın nasıl sonuçlanacağı konusunda endişe ile yaşamalarını önlemektir.

Yargılamanın bir an önce sonuçlandırılması suretiyle hak ihlaline yol açılmaması için birçok ülkede farklı alanlarda çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalardan biri de tüm yargı paydaşlarının işbirliği ile yürütülmesi gereken “Yargıda Hedef Süre Uygulaması”dır.

“Yargıda Hedef Süre Uygulaması”; zaman planlamasını (hedef belirlenmesini), planlamaya uyumun takip edilmesini ve denetim mekanizmasının oluşturulmasını gerektiren bir sistemdir. Bu uygulama, bir yönüyle makul sürede yargılama ilkesine hizmet etmekteyken diğer yönüyle yararlanıcılara öngörülebilir bir yargısal süreç sunarak şeffaflık ve kamuoyu denetimini de sağlayacaktır.

Belirlenen hedef süreler; usul kanunlarında yargılamaların belli bir sürede bitirilmesi için öngörülen ve hukuki sonuçları olan bir süre sınırlaması olarak düşünülmemelidir. Hedef süreler, soruşturma ve davaların bu süreler içerisinde sonuçlandırılmaması halinde taraflar için hak doğurucu mahiyeti bulunmayan ancak yargısal süreçlerin iyileştirilmesi için öngörülmüş idari bir düzenlemedir.

Ülkemizde yargıya olan güveni güçlendirmek, mahkeme ve Cumhuriyet başsavcılıklarının etkililiğini ve verimliliğini artırmak, soruşturmaya başlandığında veya dava açıldığında tarafların yargılamanın ne zaman tamamlanacağını bilmelerini sağlamak amacıyla “Yargıda Hedef Süre Uygulaması” çalışmasına başlanılmış; soruşturma, kovuşturma ve yargılamalar için hedef sürelerin belirlenmesine karar verilmiştir.

Bu kapsamda; ön çalışma yapmak üzere; ilk derece mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar, Yargıtay, Danıştay, HSK ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri, akademisyenler ve avukatların katıldığı, yaklaşık seksen kişiden oluşan bir çalışma komisyonu oluşturulmuştur.

Bu çalışma komisyonu hukuk yargılaması, ceza yargılaması ve idari yargı çalışma alt grupları halinde faaliyet göstermiştir. Gruplar; adli istatistiklerde gösterilen ortalama soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürelerini, fiilen görev yapan hâkim ve Cumhuriyet savcısı sayısını, mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısına düşen derdest dosya sayısı veya

puanını, soruşturma ve yargılama usul kurallarını dikkate alarak hedef süreleri belirlemiştir.

Hazırlanan bu raporlar görüş ve önerileri alınmak üzere tüm adli yargı ilk derece mahkemelerine, Cumhuriyet başsavcılıklarına, idari yargı ilk derece mahkemelerine, Yargıtay'a, Danıştay'a, HSK' ya ve Türkiye Barolar Birliği'ne gönderilmiş; gelen görüş ve öneriler dikkate alınarak ön çalışmaya son hali verilmiştir.

Diğer yandan, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 01.07.2016 tarihli ve 6723 sayılı Kanun'un 25 inci maddesiyle yeniden düzenlenen 28 inci maddesinin 7 inci fıkrasında "Soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın tamamlanması için öngörülen hedef sürelerin Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirleneceği" hüküm altına alınmıştır.

Bu Kanuna göre hazırlanan; hedef sürelerin belirlenmesi ile uygulanmasına dair usul ve esasları düzenleyen "Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" 23.06.2017 tarihli 3015 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmış ve 01.09.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kanun yolları incelemesi neticesinde adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcılarını ile idari yargı hâkimleri hakkında düzenlenecek Kanun Yolu Değerlendirme Formlarına ilişkin usul ve esasları belirleyen ve 30.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren Kanun Yolu Değerlendirme Formlarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde ise; "Soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın hedef sürede tamamlanması" hususunun değerlendirmede dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Belirlenen hedef sürelerle uyum ölçümlenecek olup buna ilişkin veriler, HSK Teftiş Kurulu tarafından adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcılarını ile idari yargı hâkimlerinin denetiminde esas alınacaktır. Yukarıda belirtilen Yönetmelik uyarınca bu ölçümleme verileri kanun yolu değerlendirme formlarının düzenlenmesinde de dikkate alınacaktır.

Söz konusu Yönetmelik hükümlerinde yer verilen esaslar ile hedef sürelerin belirlenmesine yönelik yapılan ön çalışma dikkate alınarak belirlenen hedef süreler tüm ilk derece adli ve idari yargı mahkemeleri ile Cumhuriyet başsavcılıklarına tekrar gönderilmiş, hâkim ve Cumhuriyet savcılardan oluşturulacak komisyonlarca bu sürelerle ilişkin görüş ve öneriler Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığına bildirilmiştir.

Yargılama hedef sürelerine ilişkin görüşlerin alınması ile hedef sürelerin belirlenmesine yönelik UYAP üzerinden tüm ilk derece hâkim ve Cumhuriyet savcılarının katılım sağladığı bir anket çalışması da yapılmıştır.

Gelen görüş ve öneriler ile anket sonuçları değerlendirilerek hedef sürelerin belirlenmesi çalışmasına son verilmiştir.

Yargıda hedef süre uygulamasının sistemsel yazılımı ise Bakanlığımız Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, UYAP ekranları hedef süre uygulamasına uygun hale getirilmiştir. Bu sistem sayesinde hâkim ve Cumhuriyet savcılarını UYAP uygulaması ekranlarında her bir dava ya da soruşturma türü için öngörülen hedef süreleri görebileceklerdir.

Bu kapsamda adli yargı ilk derece mahkemeleri ve Cumhuriyet başsavcılıkları ile idari yargı ilk derece mahkemelerinde uygulanmak üzere belirlenen soruşturma, kovuşturma ve yargılama hedef süreleri UYAP'a işlenmiştir.

Diğer yandan oluşturulan "dosyanın hedef süre çizelgesi" ekranından hâkim ve Cumhuriyet savcılarını bir dosyanın hedef süresine ilişkin aşamaları renkli çizelgeyle takip edilebilecek, hedef süresi biten dosyaları ise aynı ekranda kırmızı renkle görebilecektir.

Ayrıca her bir davanın duruşma ortalama süresi ve sayısı, bir dosyanın tebligatta geçen ortalama süresi, bir dosyanın bilirkişi incelemesinde geçirdiği ortalama süre, talimat dosyalarının ortalama yerine getirilme süreleri gibi istatistiki veriler bu sistem üzerinden elde

edilebilecektir. Hedef süresi aşıl原因 dosyalarda ise “gecikme nedenleri girişi” ekranına dosyanın gecikmesine ilişkin nedenler girilerek soruşturmaları ve yargılamaları uzatan nedenlerin bilimsel bir şekilde tespiti yapılarak çözümleri üretilecek ve uzun süren yargılamaların önüne geçilecektir.

İleri aşamalarda ise belirlenen hedef süreler soruşturmanın ve davanın taraflarına Yönetmelikte yer verilen usullere uygun olarak bildirilecektir. Bu sayede taraflarda soruşturmanın, davanın ya da yargılamanın ne kadar sürede tamamlanabileceğini öğrenecektir. Bu sayede hedef süre uygulaması ile makul sürede yargılama ilkesinin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi sağlanırken, diğer yandan öngörülebilir bir yargısal süreç sunularak şeffaflık ve kamuoyu denetimi de sağlanacaktır.

Yargıda Hedef Süre Uygulamasına; adli yargı ilk derece hukuk mahkemeleri, ceza mahkemeleri ile idari yargı ilk derece idare ve vergi mahkemelerinde 03.09.2018 tarihinde, adli yargı ilk derece Cumhuriyet başsavcılıklarında ise 01.10.2018 tarihinde başlanılacaktır.

Soruşturma, kovuşturma veya yargılama hedef sürelerinin dava taraflarına tebliğ uygulamasına ise 01.01.2019 tarihinde geçilecektir. Bu süre zarfında sistemin teknik ve diğer hususları takip edilerek kontrolleri yapılacaktır.

Bu kapsamda belirlenen hedef sürelerle ilişkin metinler yazımız ekinde gönderilmiş olup, bilgi edinilmesi ile keyfiyetin Başsavcılığınız nezdindeki bölge adliye mahkemesi başkan ve üyeleri, Cumhuriyet savcılarını ile tüm ilgili personele duyurulmasını rica ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EKİ :

- 1- Hukuk Yargılaması Hedef Süre Belirleme Kriterleri
- 2- Ceza Yargılaması Hedef Süre Belirleme Kriterleri
- 3- Soruşturma Ařaması Hedef Süre Belirleme Kriterleri

DAĐITIM:

Geređi:

Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılıklarına

